

MIDTVEJSEVALUERING AF BROBOLD

POTENTIALER, UDFORDRINGER, ANBEFALINGER OG METODER

Af Aske Tybirk Kvist, som led i en erhvervs-ph.d.-afhandling om lokalsamfundsfodbold i tætte byområder. Evalueringen indgår som en del af Broboldprojektet og er støttet af Brobold-bevillingen fra Udviklingspuljen

KONKLUSIONER

En nytænkende og leverings- og levedygtig organisering

Brobold er en nytænkende foreningsorganisering, som arbejder med at bruge byens eksisterende byrum og ubenyttede hjørner til fodbold. BK Skjold, Nørrebro United og BK Vestia arbejder sammen om at udvikle og afprøve nye foreningsformer tilpasset byens rum. Igennem den fælles organisering Brobold udvikler de kontekstspecifikke måder at være foreninger, der tager byens spredte boldbure i brug til lokal foreningsorganisering. Brobold er stiftet af foreningerne 1) for at bidrage til opbygningen af større kapacitet til foreningsdeltagelse i Københavns tætte byområder, 2) for at gøre fodbold tilgængelige for nye målgrupper og 3) for at opdyrke tættere lokale relationer til byens og lokalsamfundets andre civile og professionelle aktører. Brobold er en fælles projektorganisering, der vil udvikle en ambitiøs tilgang til lokalsamfundsfodbold – hvor fodbolden tænkes ind i lokalsamfundet og lokalsamfundet tænkes ind i fodbolden.

Brobold leverer flotte måltal på kort tid. Det er tydeligt, at projektet har et stort yderligere potentiale og er et interessant og potentielt bæredygtigt alternativ til eksisterende tilgange til inklusions- og kapacitetsudfordringer ift. foreningsidræt i København. Brobold-tilgangen har haft stor indflydelse på de deltagende foreninger, som føler et stort engagement og ønsker at udbrede projektet til flere foreninger på andre baner i andre byområder. Gennem Brobold-organiseringen ønsker foreningerne at opbygge stærkere partnerskab med vidensaktører, kommunale forvaltninger, almene boligselskaber, idrætsforbund og politikere for at fremme tankerne og metoden bag Brobold, og for at skabe betingelserne for et yderligere engagement i deres lokalsamfund.

Brobold bidrager til løsningen af tre af de største udfordringer for idrætten i den tætte by:

Potentiale 1: Øget kapacitet

Brobold øger byens facilitetskapacitet til foreningsidræt. Ved at rykke foreningsfodbolden ud på byens spredte boldbure eller urbane småarealer, kan mange ukurante/midlertidige arealer anvendes til organiserede foreningsaktiviteter nogle gange om ugen for forskellige brugergrupper. På den måde kan der være tilgængelig foreningsfodbold i alle nabolag i den tætte by. Særligt kapaciteten for børnefodbold kan øges. Samtidig står arealerne til rådighed for institutioners eller selvorganiseret brug det meste af tiden. Tilgangen virker til at være den mest realistiske mulighed for at øge fodboldkapaciteten i den tætte by, der ikke karambolerer med andre væsentlige samfundshensyn og -interesser.

Potentiale 2: Nye målgrupper

De fleste byrumsbaner er pga. deres størrelse velegnede til fodbold for 4-8-årige, men banerne har også potentialer for alle dem, der ikke følger den traditionelle konkurrencefodbolds progression. Banerne er gode til mindre grupper, til indslusnings- og ventelistetræninger, til senstartere og brugergrupper med særlige behov, ældre, psykisk sårbare og brugere, som gerne vil spille hyggefodbold i eller uden for foreningslivet og dem, der ikke er klar til eller interesserede i at spille i DBUs turneringer. Den effektive

organisering af foreningslivet i store grupper skiller mange fra, og her kan små baner være en løsning. Foreningsbrug af små baner er et lovende udgangspunkt for mere mangfoldig fodbold.

Potentiale 3: Øget nærhed

Ved at sprede foreningsfodbolden ud på mindre satellitbaner, vil mange flere få adgang til fodbold inden for en overskuelig afstand. Det er en veldokumenteret, afgørende faktor for særligt børn og unge med støttebehovs deltagelse. På den måde vil fodbold kunne indgå i lokalsamfundet nogle timer om ugen, helt tæt på forskellige målgrupper med forskellig mobilitet. Det giver mulighed for at arbejde sammen med lokalt forankrede samarbejdspartnere, som kan understøtte bedre lokal tilknytning, bidrage til bedre opfølgning og brobygning til foreningslivet. På den måde kan der skabes et lokalt koordinerende netværk, som kan understøtte børn med støttebehov. Der er gode resultater med åbne op over for ikke-medlemmer gennem åbne aktiviteter målrettet grupper, som ellers ikke er medlemmer af foreningerne. Det muliggør mere glidende overgange fra at stå udenfor foreningslivet til at identificere sig som medlem.

Brobold har et stort potentiale for at nå målgrupper, som af mange forskellige grunde står uden for foreningslivet – men det stiller større krav til foreningernes organisering, lokale relationer, deres metodiske arbejde, deres kapaciteter og kompetencer. De fleste idrætsforeninger er målrettede og passionerede omkring deres aktivitet og fællesskab. Men når foreningerne træder ud i byens rum med mange modstridende interesser, behov og regler opstår krav, som ikke kan løftes af frivillige alene, og hvor den folkeoplysende ramme for frivilligt arbejde skal styrkes fra andre sider.

Udfordring 1: værdiansættelse af lokalsamfundsarbejde

En stor udfordring for Brobold og Broboldforeningerne er, at en stor del af Broboldarbejdet går på tværs af forskellige institutionelle rammer. Der ikke er en sammenhængende ramme- eller værdiansættelse omkring bredde-fodbold, idrætssocialt arbejde eller lokalsamfundsarbejde, som giver foreningerne incitament til at blive dygtigere og bruge flere ressourcer på børn og unge med støttebehov. Ligesom det kræver noget ekstra at blive en eliteklub, kræver det også flere ressourcer at være en omsorgsfuld og inkluderende lokalsamfundsklub. Der er ingen varig incitamentsramme for også at være en forening for dem, som ikke er medlemmer. Det er svært at sammenstykke en bæredygtig og ambitiøs økonomi indenfor folkeoplysningsrammen uden at blive afhængig af kortsigtede projektbevillinger.

Udfordring 2: kommunal kompleksitet

Brobolds problemorienterede tilgang støder jævnligt på store potentialer, som falder imellem eller på tværs af resortområder. Brobold har haft sværere end forventet ved at få etableret forpligtende forvaltnings-samarbejder omkring udvikling og afprøvning af nye modeller for inklusion, som svarer til de konkrete kontekster Brobold udfolder sig i. Fx foreningsarbejde i udsatte almene boligområder, etablering af forpligtende samarbejder mellem foreninger og børnehaver eller KKFOer med svage sundhedsprofiler, forsøg med øgede tilskud eller støtte til beboere fra udsatte boligområder. Børneliv i lokalsamfund er i berøring med flere forvaltningsregimer, men det stiller store krav til Brobolds oversættelses- og koordineringsevner og kommunale netværk. Børn med særligt store støttebehov har i perioder brug for håndholdt støtte. Den støtte findes i forskellige professionelle og institutionelle sammenhænge. Foreningerne vil gerne have den faglighed og støtte til at følge med barnet ind i foreningslivet og bygge bro på tværs af skel. Dette er dog ofte besværligt.

Udfordring 3: Lokal kontekstafhængighed

Broboldforeningerne ibrugtager faciliteter, der allerede indgår i forskellige lokale sammenhænge, fx på en bemandet legeplads, i et alment boligområde eller ved en institution. De har i forvejen forskellige lokale brugergrupper. Det betyder, at foreningerne starter på udebane, og at udrulningen af en one-size-fits-all-tilgang sjældent fungerer. Foreningerne kan ikke "bare" organisere efter de samme principper, som de bruger på deres hjemmebaner. At indgå i lokale forhold kræver en lyttende, dialogisk tilgang, kapacitet til at lave skræddersyede tilbud og evne til at koordinere i gode lokale samarbejder og dermed undgå aktørmæssigt klumpspil og kamp om børnenes tid. Nogle steder findes mange stærke, lokale aktører med gode relationer til børn med støttebehov, andre steder er der få ressourcer. Dette skal broboldindsatserne have overblik over og tage højde for. Foreningerne skal samtidig stadig forankre tilbuddet i den samlede foreningstilgang og tænke særlige forløb ind i sammenhæng med deres varige frivillige tilbud. Denne svære balancegang har dog også nogle åbenlyse styrker, fordi foreningerne på den måde når ud til de lokale, som har mest brug for tilbuddet.

Implementering kræver stærk projektledelse, systematisk metodisk arbejde, men har et stort potentiale for foreningsudvikling

Midtvejs har Broboldforeningen og -projektet vist, at visionen fører til gode resultater, og med overskuelige tilpasninger af rammerne kan projektet gøres ressourcemæssigt bæredygtigt og skalerbart. Projektet har i implementeringsfasen vist sig at kræve et anker i en stærk, dialogisk projektledelse og et systematisk metodisk udviklingsarbejde. Foreningerne oplever at udvikle sig meget, at nå nye målgrupper, øget forståelse for deres lokalsamfund, at have screenet og udviklet nye faciliteter, inddraget aktører, etableret partnerskaber med forskellige aktørtyper og lært nye måder at organisere sig på. Det er mange udviklingsakser, som ligger uden for fodboldbanen, og af samme grund udtrykker de behov for støtte og fokuseret tovholderi. En væsentlig del af Broboldprojektet har vist sig at handle om at identificere, hvordan og ikke mindst hvor i systemet en udfordring løses, for en stor del af udfordringerne opstår i samarbejder og i forvaltningssystemer. Dette kræver systemkendskab, netværk og knowhow, som foreningerne ikke besidder enkeltvist. Broboldforeningen kan derfor fremme udviklingen i flere klubber på én gang.

ANBEFALINGER

1. Udvikl en taksonomi for bredde-/lokalsamfundsidræt

Broboldforeningerne opnår interessante og gode resultater med inklusion af nye målgrupper med utraditionelle metoder og samarbejder, som kan afholdes for Brobold-midler, men foreningerne i Brobold ønsker at udvikle praksisser, som kan forankres i foreningernes kernerdrift og gøres varige. Godt lokalsamfundsarbejde skal ikke være exceptionelt og have meget ros – der skal skabes vilkår, hvor arbejdet kan være bæredygtigt og meningsfuldt. Dette kræver, at der udvikles en ambitiøs ramme for foreningers velfærdsarbejde i lokalsamfund, hvor der plads til større ambitioner og hvor der er flere midler til arbejde, der lever op til nogle højere, politisk og forvaltningsmæssigt definerede krav. I forbindelse med evalueringen er der udviklet en taksonomi for vellykket Broboldarbejde, som vil have en stor overførbarehed for andre lokalsamfundsidrætsinitiativer.

2. Understøt af et samlet brobold

For at Broboldforeningerne skal kunne arbejde målrettet med inklusion af nye faciliteter og nye målgrupper og kunne navigere i en mættet kontekst med flere forvaltninger, mange delte arealer og samarbejdsaftaler, er det nødvendigt at have en samlet kompetence og kapacitet på området, frem for at hver enkelt forening skal overskue den samlede kompleksitet. I dag har nogle foreninger – herunder Broboldforeningerne – opbygget kompetence og knowhow, som gør de kan udvikle sig til væsentlige lokale aktører. Ved at pulje

disse kompetencer og kapaciteter i et tilgængeligt foreningsforum, vil mange flere foreninger kunne udvikle sig til at løfte større opgaver.

3. Overlad driften af byrumsbanerne til foreningerne

Den distribuerede model med mange små faciliteter har indtil videre ikke fungeret for Teknik og Miljøforvaltningens driftsafdelinger. Foreningerne har beregnet at kunne drifte banerne for 80.000 kr. p.a. pr bane, hvilket er under halvdelen af TMFs budget. For et beløb svarende til TMFs budgetter vil foreningerne kunne drifte faciliteterne efter leverandørstandard og være tæt på at kunne finansiere en facilitering af banerne, som kan understøtte åbne lokalsamfundsidræts-initiativer og -partnerskaber. På den måde sikres både et driftsniveau, som lever op til det offentlige rums standarder og en facilitering af banen, som inviterer mangfoldige grupper ind i tilgængelige foreningsfællesskaber. Dette vil samtidig give foreningerne et driftsfællesskab med de lokale aktører, som sikrer regelmæssig dialog og problemløsning uden at skulle involvere kommunale driftsfolk.

4. Skab klare rammer

En begrænsende faktor for Broboldarbejdet er, når der ikke er udviklet tydelige beskrivelser af rammer, beføjelser, forpligtelser og problemløsningsmetoder. Fx har der på flere baner været uoverensstemmelser om hvordan fordelingen af banetider fungerer, hvornår der må være medlemshold, og det har ikke været muligt at henvise til præcist formulerede rammer. Det betyder, at uoverensstemmelser kan køre rundt imellem forvaltningerne, og processerne trækkes i langdrag eller går i stå. En vigtig anbefaling vil altså være dialogisk udarbejdelse af klare rammeaftaler, som gør, at problemløsning kan ske så tæt på de implicerede som muligt og formaliseringen af et forum for løsning af udfordringer. Processen skal gerne indledes, før nye faciliteter igangsættes.

5. Styrk samarbejdet mellem idrætsforeninger og almene boligaktører

Med Brobold er der opnået klare tilkendegivelser fra almene aktører om at opbygge et stærkt samarbejde omkring facilitering af foreningsfodbold på deres faciliteter. På Nørrebro er der etableret en delt fuldtidsstilling mellem helhedsplanen Nørrebrobyggerne, Socialforvaltningen BBU Nørrebro-Bispebjerg og Nørrebro United, som bl.a. arbejder med netværk, foreningsbrobygning og forældrekontakt. Der er store potentialer i at bruge almen jord og Broboldorganiseringen kan spille en central rolle i et områdebaserede indsatser, hvis der samarbejdes med lokale og sociale aktører. En styrkelse af disse muligheder vil kunne spille en væsentlig rolle i lokalsamfundene og i det boligsociale arbejde.

6. Udvikl problemorienterede samarbejder på tværs af forvaltninger gennem Brobold

Brobold udvikler eksemplariske resultater, som viser store potentiale. For at disse indsatser ikke skal fremstå som afkoblede projekter, men i stedet forankres og integreres i eksisterende indsatser, og for at de positive effekter kan udbredes, er der behov for at Brobold knyttes tættere på forvaltninger. Brobold kan være en prisbillig samarbejdspartner for BUF, TMF, SOUF og SOF, hvis der indgås skræddersyede partnerskaber, hvor foreningsaktører varetager foreningsaktiviteter og andre fagprofessionelle støtter op.

7. Politisk opbakning til tværgående arbejde

Brobold arbejder på tværs og bygger bro hen over forvaltningsmæssige, administrative og sektorielle skel. Eksempelvis bevilliger KFF penge til byrumsidrætsfaciliteter, men uden afklarede linjer med TMF i forbindelse med drift. Uden politisk opbakning er det svært for forvaltninger, almene aktører og foreninger

at udvikle en helhedsorienteret lokalsamfunds fodboldmodel. Brobold vil gerne involvere idrætsforbund, politiske, almene og forvaltningsaktører i både udviklingsarbejdet og ledelsen af Brobold. Det er oplagt at flere aktører indgår i udviklingen af Brobold og udviklingen af flere indsatser. Lokalsamfundsidrætten kunne blive et eksperimentarium for en ny tværgående og fælles fritidspolitik a la hvad der er sket omkring udsatte boligområder med Politik for udsatte boligområder.

8. Udbred Broboldmodellen

Det er oplagt at kortlægge andre bydele, boligområder, fodboldklubber eller andre idrætsforeninger, som det kunne være interessant at inkludere i fremtidens Brobold. Brobold fik til budgetforhandlingerne indstillet et ønske om en bevilling til at screene på Amager, Valby/Sydhavn, og Nordvest/Bispebjerg. Denne udvidelse er stadig oplagt. Almene boligselskaber, idrætsforeninger og lokaludvalg er interesserede.

9. Byg bro

Brobold tyder på, at ansættelser på tværs af aktører sikrer, at væsentlig viden kommunikeres på tværs af aktører, og at der opleves en gensidig forpligtelse. Personer, som er ansat til at sikre brobygning, sikrer tætte relationer, oversættelser af målsætninger og dagsordner, sikrer at samarbejder ikke bliver proforma og at det tværgående problem ikke bliver affejt for at være for besværligt. Ved at arbejde systematisk med det, der kaldes *boundary spanning*, bliver aktører knyttet sammen, opnår gensidig forståelse og bliver forpligtet på hinanden.

10. Arbejd systematisk med modellerne

I Brobolds metodiske arbejde er der udviklet flere modeller for, hvordan man kan samarbejde i (udsatte) boligområder, arbejde med deltagelse på tværs af institutioner og kortlægninger af børn og unge med støttebehovs forudsætninger for deltagelse og veje ind i fællesskaber. Disse modeller er lovende værktøjer til at styrke foreningstilknytningen i lokalsamfund og til at sikre god brobygning for enkelte børn, unge og familier. Modellerne vil kunne bruges af foreninger, institutioner, forvaltninger og på tværs af aktører.

Modeller baseret på systematisk videnskabelige state of the art viden, empiriindsamling, afprøvning i praksis

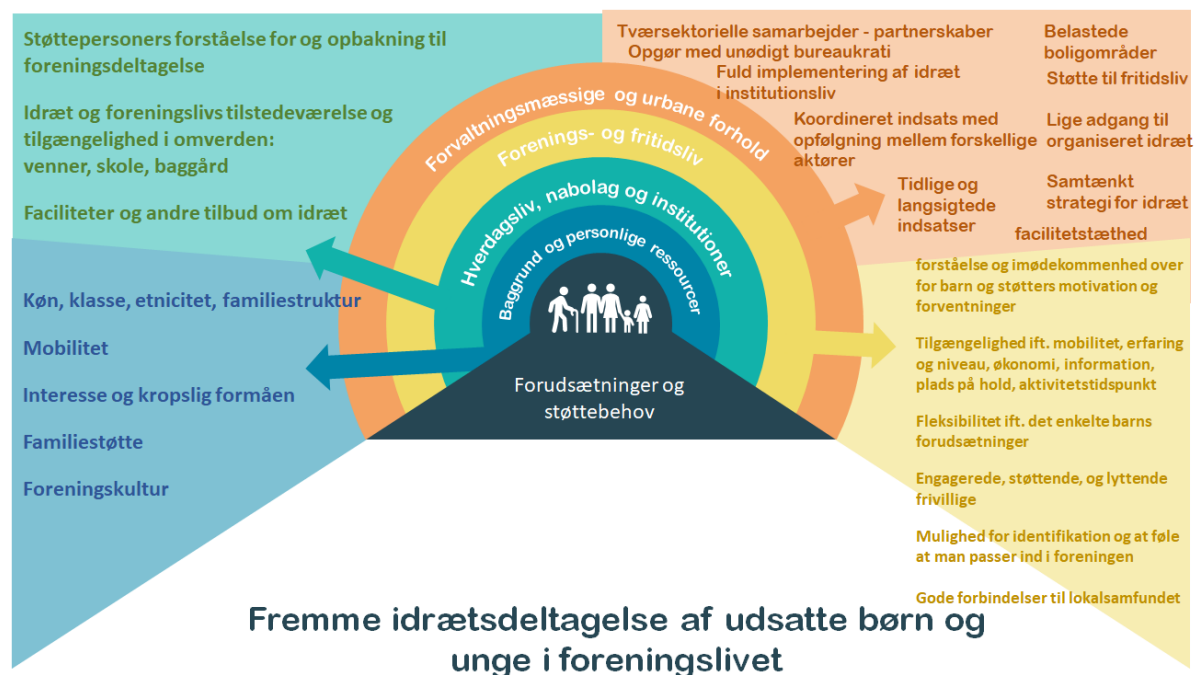
Som en del af Broboldprojektet arbejdes med udvikling af systematiske, videnskabeligt baserede modeller for udviklingen af socialt inkluderende foreningspraksis på Broboldbanerne. Modelarbejdet, der her fremvises, er stadig under afprøvning og udvikling, men løfter vidensniveauet markant for Broboldarbejdet.

10 punkts state of the art-kondensat på baggrund af 23 nye videnskabelige rapporter:

- *Udsatte er mindre aktive i fritidslivet, både organiseret og uorganiseret. Økonomi, kulturel baggrund, utrygge kvarterer, huslige/familiære pligter og forældreopbakning er centrale faktorer for deltagelse eller udeblivelse.*
- *Børn og unge med minoritetsbaggrund har ringere social trivsel. Oplever sociale mangler i kontekster, hvor de føler sig minoriserede. Oplevelse af at høre til styrker trivsel, andengørelse svækker trivsel. Voksne spiller rolle som rammesættere.*
- *Socialt udsatte skal tilbydes idræt, hvor de føler sig på hjemmebane. I lokalområdet og tæt på hverdagsrammer, med familie og venner; fokus på hele familien. Fremmedgørelse er en stor barriere. Voksenstøtte betyder meget. Foreningslivet er en vigtig sociale arena for udvikling og selvværd.*
- *Åbne og tilgængelige rammer virker. Hjemlighed, anerkendelse, støtte, tilhør giver gåpåmod. Spænding, dygtiggørelse, tryghed, socialt fællesskab giver følelse af empowerment.*
- *Fritiden muliggør forhandling af identitet, nye venner, at blive dygtigere og at føle sig ansvarlig for eget liv.*
- *Foreningslivet tilpasser sjældent praksis til minoriteter. Frivillighed er svært begribeligt for minoriteter, bl.a. pga. uudtalte sociale kodekser. Foreningslivet har dårligt kendskab til minoriteters liv - definerer minoriteter som nogen, der mangler noget.*
- *Frivilligt arbejde har stor integrationsmæssig betydning, også minoritetsforeninger danner ift. det danske samfund og samfundsforståelse. Kontinuerlig kontakt giver varigt engagement.*
- *Foreningslivets værdier om dialog, gensidighed, forpligtelse og engagement på et demokratisk grundlag kan være en stærk platform for møder mellem majoritets- og minoritetsdanskere og skabe stærke netværk og styrke integration*
- *Veltilrettelagte og fleksible idrætstilbud målrettet udsattes livsvilkår og behov modtages positivt i udsatte gruppe. Giver indflydelse og ejerskab, og tilknytning opretholdes af stærke relationer og sociale kompetencer*
- *Bureaukrati og løs projekt-tilgang besværliggør opbygning af stærke strategiske institutioner. Idræt falder på tværs af forvaltninger, og nedprioriteres i byplanlægningen, i skoler og der laves for få indsatser for folk med særlige behov.*

State of the art-undersøgelsen dannede grundlag for et forskerseminar omkring børn og unges (med støttebehov) betingelser for tilknytning til foreningslivet. På baggrund af et forskningsseminar og opfølgende samtaler med nogle af forskerne har modellen taget form af denne opstilling af faktorer:

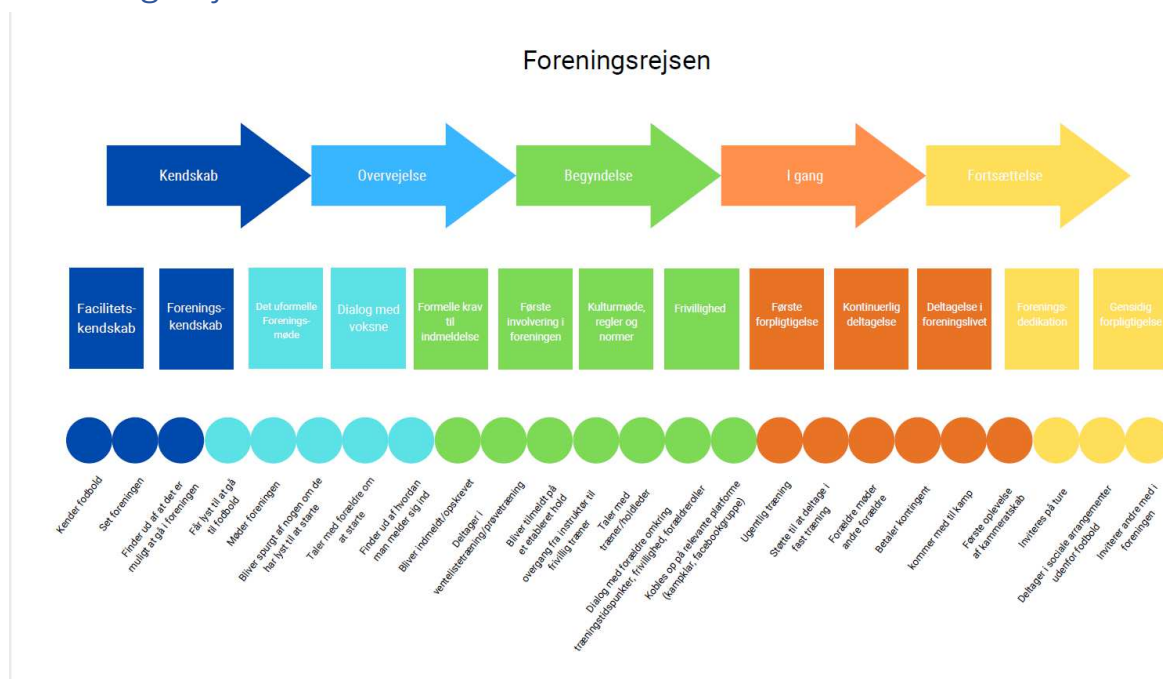
Socio-økologisk model til kortlægning af faktorer for tilknytning til foreningslivet for børn og unge med støttebehov

Den socioøkologiske model identificerer faktorer på flere forskellige niveauer påvirker børns muligheder og chancer for at indgå varigt i foreningslivet. Modellen viser kompleksiteten og skal gerne understøtte udviklingen af en fælles rammeforståelse og fælles sprog for dialog og koordinering af arbejdet med at involvere flere børn og unge i fritidslivet. Den viser, at idrætsdeltagelse skal understøttes på flere forskellige niveauer og påvirkes af mange forskellige aktører, familie, venner, skole, institutionsliv, foreninger, forvaltninger mv. Hvis et barn har støttebehov, vil de være relevant at se på, hvilke af forudsætningerne der er til stede, og hvor støtten skal sættes ind. Modellen kan danne grundlag for en vurdering af, hvor mange forudsætninger for succes, der er til stede i et boligområde eller i en bydel.

På baggrund af den socio-økologiske model arbejdes på at udvikle en handlingsorienteret model under navnet Foreningsrejsen.

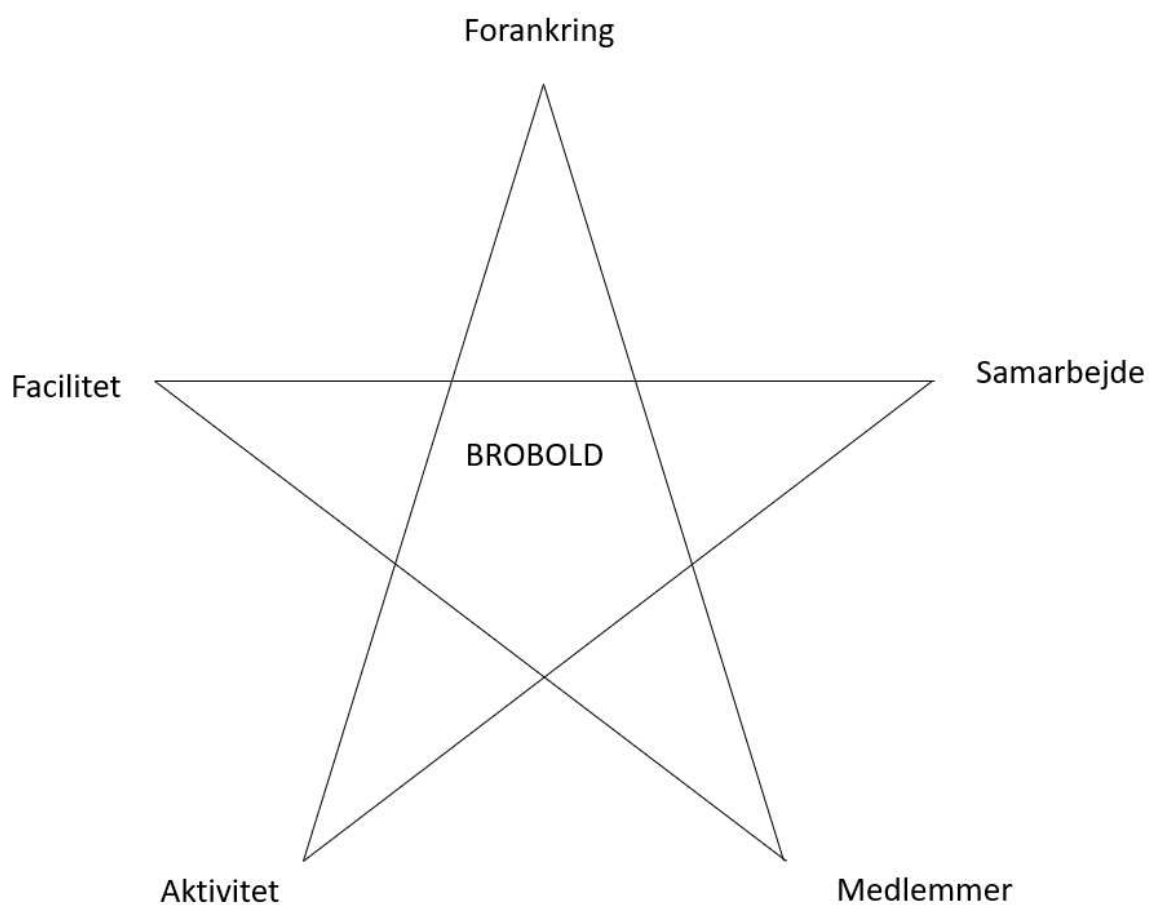
Foreningsrejsen

Under en workshop med 10 aktører fra Indre Nørrebro efterprøvedes Foreningsrejse-modellen med en øvelse omkring Relational koordinering. Her blev det tydeligt, at mange af de forskellige, lokale aktører understøtter de samme faser, og at andre faser ikke er omfattet af støtte. Der var en generel frustration omkring rammerne for brobygning og den manglende koordinering mellem aktører, som ellers deler målgruppe. Mange aktører hjælper børn til aktiviteter, men der er ingen koordinering eller samlende infrastruktur omkring brobygning og fastholdelse. Generelt var deres gode historier om brobygning baseret på, at enkeltpersoner havde gjort en usædvanlig indsats og lagt en mængde arbejdstimer, som i mange sammenhænge ikke er bæredygtig. Derfor kunne en interessant modelimplementeringsfase være at samle de lokale aktører omkring børn og unges fritidsliv og forsøge at koordinere og instituere en koordineret arbejdsdeling. Under hver cirkel kan indføres en linje, hvor aktører kan aftale ansvarsfordelingen. Hvilke trin er skole/KFFO tovholder for, hvilke står legeplads for, hvilke står forening for, hvad står forvaltningsaktører for, osv.

I dag er et af fritidslivets store udfordringer, at der ikke er enighed om en sammenhængende, fælles ramme, og at der ikke koordineres mellem aktørerne. Dette har ledt til, hvad i Brobold-regi omtales som aktørmæssigt klumpspil omkring børnene, hvor rigtig mange gerne vil facilitere konkret boldspil, men at børnene ofte falder igennem trinnene på Foreningsrejsen, fordi få følger op eller understøtter børn med støttebehov i foreningslivet.

Brobold-stjernen

På baggrund af evalueringen er der i samråd med Broboldforeningerne og andre aktører udviklet en Brobold-model, som kan bruges til at vurdere, hvor godt en given broboldindsats fungerer.

De fem parametre drejer sig om 1) **facilitetens** placering, størrelse, tilgængelighed og lokale forankring, 2) **Aktivitetsniveau** og -typer på faciliteten 3) i hvilket omfang foreningen bruger faciliteten til medlemsaktiviteter, får nye **medlemmer** og nye medlemstyper 4) hvor mange og hvor tætte **samarbejder** er der etableret omkring brobold-tilbuddet og 5) **forankringen** af Brobold i foreningen, ift. om broboldaktiviteterne er implementerede i foreningens faste organisering, har forankring i bestyrelsen, om foreningen benytter modellerne og foreningens engagement i Broboldorganiseringen.

Dette papir er en kort version af den samlede evaluering, som er under færdiggørelse. Her vil den empiriske og analytiske baggrund for konklusionerne og anbefalingerne være udfoldet, og disse vil udfoldes yderligere, og der vil være et yderligere fokus på de videre implikationer.